

Videncenter for
Svineproduktion

NORMTAL FOR OMKOSTNINGER 2015

NOTAT NR. 1427

Normtallene viser det gennemsnitlige niveau samt bedste tredjedel for forskellige omkostninger og produktivitetsmål. Ved budgetlægning kan bedriftens egne tal sammenlignes med disse normtal.

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

FORFATTER: **NIELS VEJBY KRISTENSEN**

UDGIVET: 07. AUGUST 2014

Dyregruppe: Sohold, smågrise og slagtesvin

Fagområde: Produktionsøkonomi

Sammendrag

Landmænd og deres rådgivere kan finde normtal for omkostningerne i dette notat. Normtallene kan bruges til at sætte nye budgetmål, da normtallene er opgjort både for gennemsnittet og bedste tredjedel. Derved kan der identificeres forbedringspotentialer samt hvilke områder, der ligger på det rette niveau.

Opgørelsen er både på produktivitet fra effektivitetskontrollen og omkostninger i regnskabsopstilling fra business check svin. Omkostningerne opdeles i styk-, kontante kapacitets- og kapitalomkostninger, hvor bygninger og inventar forrentes med 4 %.

Baggrund

Ved budgetlægning på den enkelte bedrift kan det være svært, at forholde sig til om den enkelte omkostningstype er normal. Benchmarking af bedriftens regnskab mod tilsvarende bedrifter er en mulighed, men når der skal udarbejdes budget, er det en fordel med mere detaljerede økonomiske normtal på driftsgrensniveau.

Formålet med notatet er at vise produktionstekniske data fremskrevet til 2015 niveau, samt aktuelle normtal for en række omkostningsparametre som kan gøre det lettere at udarbejde og kvalitetssikre bedrifternes budget for svineproduktionen.

Dataene er opgjort pr. enhed (årsso eller slagtesvin), således er det muligt, at sammenligne egne tal med normtallene.

Materiale og metode

Datagrundlag

Normtallene for produktivitet bygger på data fra både DLBR SvinelT og AgroSoft i 2013 [1]. Her er antallet af besætninger 1.828. Foderomkostningen er beregnet ud fra landsgennemsnittets foderforbrug og prognoseprisen fra FarmtalOnline. Resten af stykomkostningerne og normtallene for kontante kapacitets- og kapitalomkostninger bygger på data fra Business Check [2]. Her benyttes bedrifter der har lavet driftsgrensanalysen i den interne årsrapport for 2013 og som har indberettet deres regnskab til økonomidatabasen. Her er antallet af besætninger 674. I driftsgrensanalysen er det muligt at adskille indtjeningen ved so- eller slagtesvineproduktion fra øvrige aktiviteter på posteringer helt ned til bundlinjen. Andelen af udgifterne til smågriseproduktionen er beregnet på baggrund af forskellen mellem sohold med produktion af 7 kg hhv. 30 kg.

Tabellernes opbygning

Normtallene for produktivitet er opdelt på sohold, smågriseproducenter og slagtesvineproducenter. Tabellerne med normtal for omkostningerne er opdelt på 3 driftsgrene, sohold med produktion af 7 kg grise, sohold med produktion af 30 kg grise og slagtesvineproduktion. Derudover er tabellerne opgjort på tre forskellige niveauer, således at styk-, kontante kapacitets- og kapitalomkostninger er separeret i tre tabeller. Her viser hver tabel gennemsnittet for hele den udvalgte gruppe og gennemsnittet af den bedste tredjedel for den pågældende kategori af omkostninger. Derfor er bedste tredjedel i tabellen med stykomkostninger, den tredjedel med laveste stykomkostninger, imens den bedste tredjedel i tabellen med hhv. kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger er den tredjedel med hhv. laveste kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger. I tabellen med produktivitet er bedste tredjedel opdelt efter fravænnede grise pr. årsso ved sohold og for slagtesvin er bedste tredjedel opdelt efter produktionsværdi pr. stiplads pr. år.

Resultater og diskussion

Nedenstående tabeller viser normtallene for de respektive driftsgrene. Produktiviteten for sohold, smågrise og slagtesvin vises i tabel 1. Omkostningerne for sohold vises i tabel 2 og tabel 3 og for slagtesvin vises omkostningerne i tabel 4. Resultaterne for sohold i tabel 2 og 3 er opgjort som normtal pr. årssø og resultaterne for slagtesvin i tabel 4, er opgjort som normtal pr. produceret slagtesvin.

Produktivitet for sohold, smågrise og slagtesvin

Produktivitetstallene for sohold er baseret på tal fra 2013 og fremskrevet til 2015 med væksten fra 2011-2013. Antallet af fravænnede grise forventes derved at blive 31,2 i 2015 for gennemsnittet. Foderforbruget til søer er faldet med 16 FE pr. år og derved forventes et gennemsnitlig foderforbrug på 1.474 FE pr. årssø. Endeligt forventes pattegrisedødeligheden også at falde.

Smågrise- og slagtesvineproduktionen har også oplevet fremgang i produktiviteten de seneste år. Foderudnyttelsen er forbedret og daglig tilvækst er steget. Derfor er disse også fremskrevet til 2015 med udviklingen fra 2011-2013.

Tabel 1. Tabellen viser normtal for produktiviteten hos producenter med sohold, smågrise eller slagtesvin. Bedste tredjedel er opdelt efter antal fravænnede grise pr. årssø for sohold og produktionsværdi pr. stiplads for smågrise og slagtesvin.

Sohold	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Besætningsstørrelse, årssøer	680	777
Fravænnet grise pr. årssø ¹	31,2	33,3
Sofoder pr. årssø, FEso ¹	1.474	1.452
Total pattegrisedødelighed, % ¹	21,6	19,5

Smågriseproduktion	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Besætningsstørrelse, årligt prod. smågrise	17.556	19.989
Foderudnyttelse, FEsv pr. kg tilvækst ¹	1,89	1,74
Daglig tilvækst, gram ¹	454	479
Dødelighed, %	2,9	2,4

Slagtesvin	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Besætningsstørrelse, årligt prod. slagtesvin	6.785	7.116
Foderudnyttelse, FEsv pr. kg tilvækst ¹	2,80	2,65
Daglig tilvækst, gram ¹	934	992
Dødelighed, %	3,5	2,9

¹) Normtallene er baseret på tal fra 2013 og fremskrevet til 2015 med væksten fra 2011-2013.

Omkostninger til svineproduktion

Styk-, kontante kapacitets-, og kapitalomkostninger er udspecificeret i tabel 2-4, for søer med fravænnede grise, søer med smågrise og slagtesvin. Se nedenstående tabeller.

Foderomkostningerne er inkluderet i notatet ud fra prognosepriserne i FarmtalOnline. Foderforbruget er baseret på produktivitetstallene fra tabel 1. Foderomkostningerne til søer med smågrise inkluderer smågrisefoder op til en afgangsvægt på 32 kg. Foderomkostningen ved hjemmeblandet foder er typisk lavere end ved indkøb af foder. Ud fra DB-tjek var forskellen 18 øre pr. FEso for avlsvirfoder i 2013. Derudover var hjemmeblandet foder 16 øre billigere pr. FEsv ifølge DB-tjek. Det kan fratrækkes foderomkostningen, hvis der er hjemmeblandet foder på bedriften. Foderprisen er også typisk lavere hos bedste tredjedel, men det er heller ikke inkluderet i opgørelsen.

Resten af stykomkostningerne, såsom omkostninger til dyrlæge og medicin, avl, rådgivning og kontrol, samt diverse stykomkostninger, er opgjort i nedenstående tabel. En yderligere specificering af stykomkostningerne er vist i noten under tabellen. Her er opdelingen baseret på værdier fra DB-tjek 2013, hvor udgifter til dyrlæge og medicin inkl. vacciner er udspecificeret.

De kontante kapacitetsomkostninger er domineret af lønomkostninger både til medarbejdere og ejer for alle tre grupper. Hvis man sammenligner med bedste tredjedel, så har bedste tredjedel også store besparelser her. For slagtesvineproducenter er det især ejeraflønning pr. produceret slagtesvin som er lavere for bedste tredjedel, hvilket skyldes, at de har større besætninger.

Kapitalomkostningerne illustrerer omkostningerne ved finansiering af svineproduktionen. Ved leje af driftsbygninger undgås afskrivningerne selvfølgelig. Tallene for afskrivninger og leje af driftsbygninger er gennemsnitstal for forskellige landmænd, og derfor kan tallene kun matche den pågældende landmand, hvis landmanden lejer den samme andel af sine driftsbygninger som gennemsnittet. Renteomkostningerne af bundet kapital repræsenterer renteomkostningerne til svineproduktionens produktionsapparat. Således er der ikke renteomkostninger til jord og landbrugsmaskiner.

Sohold med fravænnede grise

Tabel 2. Tabellen viser normtallene for producenter med sohold og salg af grise ved 7 kg. Resultaterne er opgjort pr. årsso og vist for både gennemsnittet af hele gruppen og gennemsnittet af bedste tredjedel. Bedste tredjedel er individuelt opgjort for stykomkostninger, kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger.

Sohold med fravænnede grise	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Sofoder, 1,65 kr. pr. FEso	2.432	2.396
Startblanding, 3,29 kr. pr. FEsv	77	82
Dyrlæge og medicin ¹	414	353
Avl, rådgivning og kontrol ²	231	217
Diverse stykomk. ³	167	157
Stykomkostninger i alt	3.321	3.206

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Energi	322	253
Vedligehold	246	189
Lønomkostninger	961	835
Ejeraflønning	461	323
Forsikringer	87	71
Diverse kapacitetsomkostninger	204	161
Kontante kapacitetsomkostninger i alt	2.281	1.831

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Afskrivning bygninger	389	311
Afskrivning inventar	322	225
Leje af driftsbygninger	48	27
Renteomkostninger af bundet kapital	469	274
Kapitalomkostninger i alt	1.228	837

¹⁾ Ud fra DB-tjek udgør dyrlæge 13 % og medicin inkl. vacciner udgør 87 %. Dette svarer til udgifter til dyrlæge på 54 kr. pr. årsso og medicin inkl. vacciner på 360 kr. pr. årsso.

Sohold med smågrise

Tabel 3. Tabellen viser normtallene for producenter med sohold og salg af grise ved 30 kg. Resultaterne er opgjort pr. årssø og vist for både gennemsnittet af hele gruppen og gennemsnittet af bedste tredjedel. Bedste tredjedel er individuelt opgjort for stykomkostninger, kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger.

Sohold med smågrise	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Sofoder, 1,65 kr. pr. FEso	2.432	2.396
Smågriseblanding, 2,25 kr. pr. FEsv	3.221	3.165
Dyrlæge og medicin ¹	562	492
Avl, rådgivning og kontrol ²	285	254
Diverse stykomk. ³	235	232
Stykomkostninger i alt	6.736	6.538

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Energi	496	428
Vedligehold	347	262
Lønomkostninger	1.170	975
Ejer aflønning	636	491
Forsikringer	119	103
Diverse kapacitetsomkostninger	295	235
Kontante kapacitetsomkostninger i alt	3.063	2.495

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Afskrivning bygninger	545	400
Afskrivning inventar	366	252
Leje af driftsbygninger	136	69
Renteomkostninger af bundet kapital	576	407
Kapitalomkostninger i alt	1.624	1.128

¹⁾ Ud fra DB-tjek udgør dyrlæge 15 %, medicin inkl. vacciner udgør 85 %. Dette svarer til udgifter til dyrlæge på 83 kr. pr. årssø, og medicin inkl. vacciner på 480 kr. pr. årssø.

Slagtesvin

Tabel 4. Tabellen viser normtallene for producenter af slagtesvin fra 30 kg og op til slagtning. Resultaterne er opgjort pr. slagtesvin og vist for både gennemsnittet af hele gruppen og gennemsnittet af bedste tredjedel. Bedste tredjedel er individuelt opgjort for stykomkostninger, kontante kapacitetsomkostninger og kapitalomkostninger.

Slagtesvin	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Foderomkostninger	361	341
Dyrlæge og medicin ¹	6	5
Diverse stykomk.	7	6
Stykomkostninger i alt	374	353

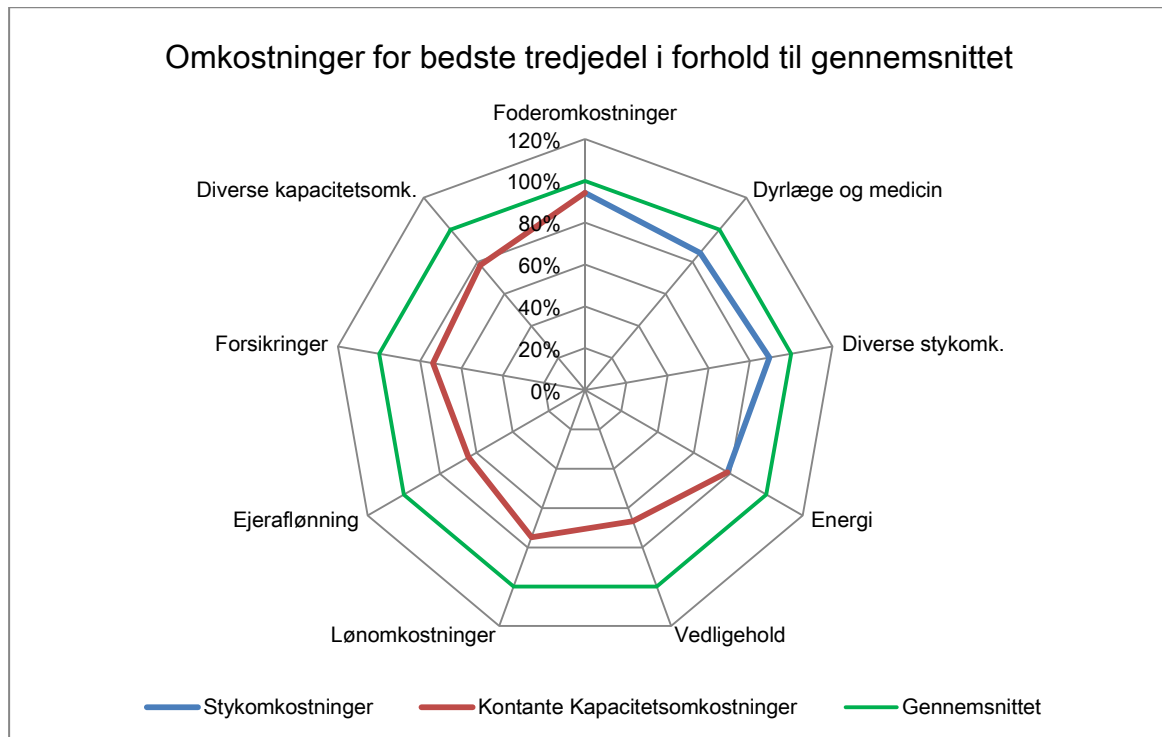
	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Energi	13	10
Vedligehold	13	9
Lønomkostninger	16	12
Ejer aflønning	25	16
Forsikringer	5	4
Diverse kapacitetsomkostninger	10	8
Kontante kapacitetsomkostninger i alt	84	60

	Gns. hele gruppen	Gns. bedste 1/3
Afskrivning bygninger	20	14
Afskrivning inventar	13	9
Leje af driftsbygninger	9	4
Renteomkostninger af bundet kapital	21	13
Kapitalomkostninger i alt	63	41

¹⁾ Ud fra DB-tjek udgør dyrlæge 33 % og medicin 67 %. Dette svarer til udgifter til dyrlæge på 2 kr. pr. prod. slagtesvin og medicin på 4 kr. pr. prod. slagtesvin.

Bedste tredjedel i forhold til gennemsnittet

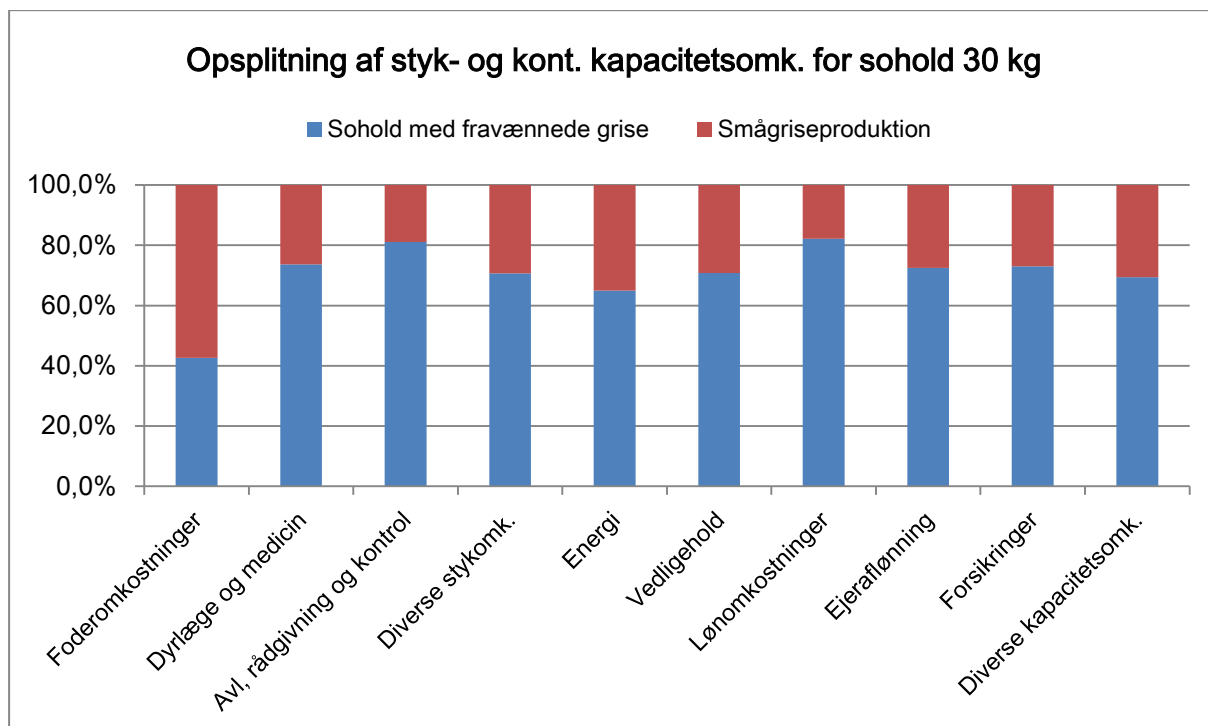
Normtallene for bedste tredjedel viser generelt lavere omkostninger. Her er det især kapacitetsomkostningerne som er lavere. I nedenstående figur er bedste tredjedel sat i forhold til gennemsnittet hos slagtesvineproducenterne. Her er de kontante kapacitetsomkostninger hos bedste tredjedel kun ca. 70 % af de gennemsnitlige kontante kapacitetsomkostninger. Blandt stykomkostningerne er foderomkostningerne den største post og på baggrund af et lavere foderforbrug er foderomkostningerne 6 % lavere, da foderprisen er den samme.

Figur 1. Figuren viser stykomkostninger og kapacitetsomkostninger i forhold til gennemsnittet. Det bemærkes, at den bedste tredjedel har højere omkostninger pr. årssø for diverse stykomkostninger.

Smågriseproduktionen

Normtal for produktionen af smågrise fra 7 kg og op til 30 kg er også interessant at opgøre for at lave en budgetkalkule for smågriseproduktion. Et regnskabsgrundlag for sådan en analyse findes desværre ikke. Producenter med sohold og produktion op til 30 kg opsplitter ikke regnskabet på produktionen op til fravænning og produktionen efter fravænning. Forudsat at sohold hos 7 kg og 30 kg producenterne er sammenlignelige, kan fordelingen af omkostningerne mellem sohold og smågriseproduktionen fordeles som forskellen mellem 7 kg og 30 kg produktion, hvilket er illustreret i figur 2. Her er f.eks. foderomkostningerne delt ud mellem smågrise og søer for sohold med 30 kg produktion.

Figur 2. Figuren viser fordelingen af omkostningerne mellem sohold og smågriseproduktionen for gennemsnittet.

Konklusion

Der har været en produktivitet fremgang fra 2011 til 2013, og den fremgang forventes at fortsætte.

Dermed kan der budgetteres med endnu flere fravænnede grise, lavere pattegrisedødelighed, lavere foderforbrug i både sohold, smågrise- og slagtesvineproduktionen, og højere daglig tilvækst i smågrise- og slagtesvineproduktionen.

Regnskabsopstillingen viser, at det største forbedringspotentiale ligger i de kontante kapacitetsomkostninger, og det er også disse omkostninger, som er lettest at ændre. Bedste tredjedel har 20 % lavere kontante kapacitetsomkostninger hos sohold med fravænnede grise og sohold med smågrise. I slagtesvineproduktionen har bedste tredjedel 30 % lavere kontante kapacitetsomkostninger.

Derudover ligger der også et forbedringspotentiale i at sænke foderforbruget, da foderomkostningen er den største omkostning. Bedste tredjedel forventes at bruge 22 færre FEso pr. årssø og i slagtesvineproduktionen forventes foderforbruget at blive 2,65 FEsv pr. kg tilvækst.

Referencer

- [1] Vinther, J.: (2014): Landsgennemsnit for produktivitet i svineproduktionen 2013. [Notat nr. 1422, Videncenter for Svineproduktion.](#)
- [2] Hansen, B.O.; Oksen, A. (2014): Business Check Svin 2013, DLBR Økonomi.

Aktivitetsnr.: 76

Journalnr.: 32101-D-13-00584

//FU//

VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

Tlf.: 33 39 40 00

Fax: 33 11 25 45

vsp-info@lf.dk

en del af

Landbrug & Fødevarer

Ophavsretten tilhører Videncenter for Svineproduktion. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

Videncenter for Svineproduktion er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.